

ТРИ ТИСЯЧІ СМЕРТЕЙ

У барі було на диво тихо і спокійно, особливо з огляду на те, що за контингент збирався у ньому. Гість про ті зборища дещо знав і тому упопервах тримався трохи нервово, оглядався, але потім начебто заспокоївся й лише час від часу озирався навколо, — але вже не з острахом, а з цікавістю. Чоловік, що ділив з ним столик, навпаки, мав такий вигляд, наче проводив у цьому закладі кожную вільну хвилину.

Власне кажучи, майже так воно і було.

За недовгі півгодини, що минули з початку розмови, з ним привіталися півдесятка відвідувачів, бармен запанібрата назвав його Юром і, не питаючи, притяг якийсь коктейль; кілька дівок, що чекали на здобич побіля стойки, ще здалеку привітно помахали йому руками, але напосідатись не пробували, вочевидь, знаючи — настане слушний час, і *цей* підійде сам.

Та й контингент, щиро кажучи, зовсім не скидався на те, що новий відвідувач устиг собі уявити, — ніхто не горлав ще з порогу, ні в кого не витикалися з-під ременя здоровенні пістолети із зарубками на рукоятках, майже ніхто не мав страховидних шрамів на обличчях... Гість із запізненням зрозумів, що сучасна зброя залишає мало шрамів, а в разі влучення кулі або осколку в обличчя потерпілий навряд чи зможе відвідувати бари із сумнівною репутацією.

Він посміхнувся і зробив ще ковток.

Віскі подавали тут непогане, окрім того, був такий же непоганий вибір усякої екзотики — на зразок водки, текіли, блакитної китайської горілки, грецького узо та ще всяких прозорих пляшок, в якихось щось плавало — від комах до бичачих яєць. Але просили головним чином віскі та пиво — і навіть більше пива, аніж віскі.

Дещо несподіваним виявилось і оформлення бару, — на стінах замість фотографій з поля бою або плакатів з бравими джі-ай з гранатометами навперейми прилаштувалися цілком мирні і пасторальні пейзажі, щось абстрактне і навіть цілком професійні гравюри.

— Ну й на біса їм здався той мотлох? — повернув гостя на землю його співбесідник.

— Га? А, ви про капсулу... про замовлення! — чоловік посміхнувся — впевнено, але трохи ніяково, — мовляв, вибачте, задивився. — Ви не повірите...

Юр знизав плечима і змовчав.

— Я ж кажу, не повірите, — ще раз повторив гість. — Для музею.

Дізфайндер таки не повірив — брови його на якусь секунду піднялися вгору, але за мить опустилися і він знову спокійно знизав плечима — "можна й так".

— Але справді! Ви ж розумієте, — заторохтів гість. — Тій плівці вже майже півсотні років, ніяких стратегічних секретів там вже нема і бути не може, вже й країни не залишилося, якій ті знімки могли б нашкодити.

— Та мені воно якось байдуже, — Юр і справді байдуже підніс склянку до рота. — Але це не зовсім мій профіль. Я міг би порекомендувати одного фахівця... хоча ні, він зараз десь у Аравії... О, а до Веги ви не зверталися?

— Звертався, — посміхнувся гість. — Він засміявся й порадив...

Гість зробив дещо театральну паузу:

— ...звернутися до вас.

На цей раз засміявся Дізфайндер і звичним вже рухом знизав плечима:

— Ото вже мені... любитель сюрпризів. Ну добре, я йому віддячу.

На обличчі гостя змінився вираз.

— Та ні, не турбуйтеся, — все ще посміхався Юр. — Ми давні друзі. Просто у Веги дещо своєрідне уявлення про жарти... хакер чортів.

Вираз обличчя гостя знову змінився — на розчарований.

— Але це не означає, що я не візьмуся за цю роботу, — заспокоїв його Дізфайндер. — Просто... але біс з ним, вам те не буде цікаво. Отже, до справи. Який гонорар ви пропонуєте?..

Вони розійшлися через півгодини, майже задоволені один одним. Юр здер більше, ніж планував замовник, але менше, ніж планував здерти. Гість залишив йому всі мапи й папери, і, переглядаючи їх, Юр посміхався — але не таким хижим вищиром, як звикли бачити ті, хто коли-небудь співпрацював з ним, а зовсім інакше — лагідно й навіть трохи розчулено.

— Гей, Юре! Маєш роботу? — помахав йому рукою якийсь знайомий з-за столику у кутку. — Допомога не потрібна?

— Там одному нема чого робити, — знайомо ошкірився Дізфайндер у відповідь і почав складати папери, потім замислився і випадково розвернувся до стойки. Дівки з готовністю підвели голови, а волоока чорнявка звабливо вигнула спину і відверто запропонувала:

— На годину чи до світанку?

— Коли це я порався за годину? — трохи ображено відгукнувся найманець. — Але не зараз.

— А там можливості не буде... — правила своє повія і таки досягла певного результату, хоч і трохи несподіваного:

— Дівчинко, я гарантую, що туди, куди я зараз їхатиму, інтереси контори, на яку ти працюєш, не сягають!

Дівки пирснули, Надіна погордливо нахилила голову і похитуючи стегнами, рушила до туалету.

А замовник, виходячи з бару, наостанок озирнувся, ще раз перечитавши просту, навіть без неонових витребеньок вивіску.

Бар називався "SOLDIER OF FORTUNE".

Юр перетнув кордон вельми нахабно — в автобусі з туристами-перекупниками з Польщі. Один зелений папірець водієві до кордону, другий — опісля, і товстий митник, лише зазирнувши в набитий людьми і валізами автобус, зневажливо махнув рукою — проїжджайте! Скільки те коштувало водієві, Юр навіть питати не став, — кому воно треба? Все одно назад скоріше за все доведеться пробиратися іншим шляхом.

За інших обставин це могло йому не минутися — час від часу автобуси все-таки добряче трусили, й перти через кордон зброю або якесь хитре спорядження слід було іншим шляхом, — але зараз він їхав з однією лише спортивною сумкою та кількома електронними залізьяками у спеціальній валізці, однак залізьяки ті могли мати цілком мирне призначення. У разі чого Юр сподівався видати їх за зразки і, відповідно, найбільшою неприємністю могло б бути примусове висадження його з автобуса, але й у цьому випадку сотня доларів, скоріше за все, цілком уладнала би справу...

Юр задрімав і прокинувся лише коли автобус зупинився і перекупники зі сміхом і гвалтом посипалися назовні, наче десант.

"Львів" — було написано на фронтоні автостанції.

Юр підвівся, потягнувся, аж кістки хруснули, і неспіхом рушив до виходу.

From: df
To: vega
Subj: клієнт

vega, якого біса?

From: vega
To: df
Subj: клієнт

> vega, якого біса?
Ти про що?

From: df
To: vega
Subj: клієнт

>> vega, якого біса?
> Ти про що?
Про клієнта, який знає, де мені добре працювати, а де взагалі не можна.

From: vega
To: df
Subj: клієнт

>>> vega, якого біса?
>> Ти про що?
>> Про клієнта, який знає, де мені добре працювати, а де
>> взагалі не можна.
А я думав, ти мені подякуєш...

From: df
To: vega
Subj: клієнт

>>>> vega, якого біса?
>>> Ти про що?
>> Про клієнта, який знає, де мені добре працювати, а де
>> взагалі не можна.
> А я думав, ти мені подякуєш...
За клієнта, звичайно, дякую, але звідки він (і ти, відповідно) знає, що я до
деяких територій... е-е-е... небайдужий?

From: vega
To: df
Subj: клієнт

>>>>> vega, якого біса?
>>>> Ти про що?
>>>> Про клієнта, який знає, де мені добре працювати, а де
>>>> взагалі не можна.
>>> А я думав, ти мені подякуєш...

> За клієнта, звичайно, дякую, але звідки він (і ти,
> відповідно) знає, що я до деяких територій...
> е-е-е... небайдужий?
Ти недооцінюєш сучасних комп'ютерних технологій. :)

Жартую.

Насправді ж я просто зробив припущення, судячи з твого акценту. І бач — вгадав.

From: df
To: vega
Subj: клієнт

> Ти недооцінюєш сучасних комп'ютерних технологій. :)
> Жартую.
Вішати за такі жарти!
> Насправді ж я просто зробив припущення, судячи з твого
> акценту.
Я розмовляю з акцентом? >>8-0
А я й не знав.

From: vega
To: df
Subj: клієнт

>> акценту.
> Я розмовляю з акцентом? >>8-0
> А я й не знав.
Не завжди. Але коли лаєшся російською, то замість "g" кажеш "h".

From: df
To: vega
Subj: клієнт

>>> акценту.
>> Я розмовляю з акцентом? >>8-0
>> А я й не знав.
> Не завжди. Але коли лаєшся російською, то замість "g"
> кажеш "h".
Damn! Дякую. Доведеться вживати заходів. :(
Так, а за клієнта теж дякую...

Повз перший міліцейський патруль він пройшов трохи насторожено, але ні опасистий сержант, ні зовсім молодий рядовий не звернули на гостя ані найменшої уваги. Дізфайндер неспіхом поміняв двадцятку, прилаштувався до черги і за півгодини мав квитка на луганський потяг. Купив місцеву газету, посидів годину у залі чекання — на спокійного, нормально вдягнутого молодика з газетою ніхто не звернув ані найменшої уваги, дочекався оголошення, — рідна, напівзабута вже мова звучала якось незвично... а втім, можливо, він просто давно вже її не чув.

У поїзді він одразу ж заліз на верхню полицю і проспав аж до Полтави, а там, несподівано для провідниці та можливого "хвоста", уже перед відходом потягу узяв та й вийшов.

Тут людей було значно менше, натомість пероном походжали одразу два патрулі, і про всяк випадок Юр одразу прилаштувався до величенької черги в єдину касу з відчиненим віконечком. Хвилин сорок поглядав навколо, роздивлявся, коротше кажучи, поводився як звичайнісінький мандрівник, що на цьому вокзалі уперше, — але що тут дивитися, вокзал як вокзал...

— На Київ, на Харків, на Одесу кому квитки? — з-під пахви в літньої огрядної тітки визирнув вертлявий жевжик з трохи зизуватими очима. Черга мовчала.

З іншого боку щось сіпнуло Юра за рукав. Він озирнувся — підкреслено не поспішаючи, не виказуючи себе різкими рухами, — але зіткнувся поглядом лише із замурзаним циганчам невизначеної статі, зате з табличкою. "...і на аперацью..." — можна було розрізнити на потертому шматі картону.— Юр знизав плечима і відвернувся.

Циганча так само байдуже посунуло далі, хтось у черзі таки кинув йому якогось мідяка, і дитинча так само байдуже його підібрало, — Юр знову знизав плечима, розвернувся і встиг помітити, як спритно ковзнула рука жевжика-перекупника з кишені якогось дядька.

Жевжик спокійно посунув далі, щоправда, вже не так активно рекламуючи свої послуги; Юр відпустив його кроків на двадцять і рушив слідом.

Здобич, звісно, ділили у вбиральні. Спочатку туди заповзло циганча — вже без таблички, потім перекупник. Ті двоє навіть не дуже крилися, — справді, якби хтось і запідозрив щось неладне, то навряд чи став би мазати руки об брудне циганча, а зизуватий жевжик, мабуть, якось би та й викрутився, — тобто це він так думав. Але недовго. Юр вхопив його за комір і трусонув так, що в нього руки й ноги зателіпалися, наче мотузки під вітром.

— Я... це не я... ось... — забелькотів той, схлипнув і зненацька завищав, як цуценя. — Я все віддам!

Юр мовчки простягнув руку. Жевжик поспіхом вигріб з-за пазухи потертого бумажника та якийсь паперовий пакетик. Дізфайндер ще раз струсонув свою жертву — про всяк випадок, недбало відкинув його у куток і рушив до виходу.

— Що ви робите! — вереснув йому назустріч якийсь дідок із ціпком. — Хіба так можна!

— Він же, гад, малого присилувати хотів, — миттєво знайшовся найманець. — Добре, що я нагодився.

Дідок озирнувся і зненацька так оперіщив жевжика ціпком, що той брязнув просто у смердючу калюжу.

— Ану, біжи звідси, малий! — підштовхнув дідок сторопіле циганча. — А я з цим педиком ще трохи погомону...

У бумажнику виявилось кілька папірців по одній та дві гривні, десятка та пенсійне свідоцтво. Сивий похнюплений чоловічок на фотокартці мало скидався на дядька з черги, але на Дізфайндера здавався взагалі несхожим, тож Юр зітхнув і непомітно кинув здобич у куток — хтось та підбере.

А сам рушив до виходу.

Звідси вже йому квиток був непотрібен.

Далі Юр добирався розбитим дизель-потягом — той зупинявся біля кожного стовпа, нещасну сотню кілометрів пиляв три з половиною години. Дві контролерки — одна вже літня й товста, аж ледве у прохід уміщалася, друга — молоденька й симпатична — пройшли вагоном лише один раз. Літня моргнула йому і стиха сказала:

— Ви, я дивлюся, *мужчина* порядний...

Юр кивнув.

— Давайте я вам дам отакого квитка, ненадірваного, а наприкінці ви мені його віддасте, і половину грошей я поверну... — ще тихіше запропонувала жінка.

Дізфайндер кивнув з вельми задоволеним виглядом, і жінка пішла, а Юр лише через кілька хвилин зігнав з обличчя посмішку, — чорт з ними, тими двома гривнями, а от те, що сприйняли за *свого* — це добре...

Він знов задрімав і прокинувся лише коли потяг загуркотів мостом через Псьол. Невеличка, лагідна й тиха річечка мирно несла свої води поміж лісами, степами й болотом, і Юр згадав, як колись, давно-давно...

Вагон підкинуло так, що Юр прикусив язика, і спогади відлетіли.

Бо кому вони були потрібні?..

На диво, вокзал у рідному місті майже на змінився, — лише на кожному розі або й просто посеред вулиці настромляли кіосків. Та ще зникла з вітрини буфету фірмова страва — трубочка з кремом...

Юр придушив невиразне бажання під'їхати просто до рідного дому і вийшов з приміщення вокзалу.

— Куди їдемо? — вкрадливо заметушилися навкруг типи з непосидючими очима. Юр заперечливо мотнув головою і рушив пішки.

Це була примха, але водночас вона давала можливість озирнутися — про всяк випадок; струсити “хвоста”, якщо такий існував... та й просто зібратися з думками.

Місто змінилося — стало менше людей, але більше машин, численні кіоски стояли вже цілими шеренгами, блимали ялинковими гірляндами й горлали з динаміків — щось російське, примітивне й тупе.

Поруч провів тролейбус, Юр озирнувся — і на протилежному боці вулиці спостеріг кафе. "Експрес" — безмовно горлала неонева вивіска. Колись тут...

Дізфайндер стріпнув головою і рушив далі.

Одразу за базаром — безладним, метушливим та галасливим — на Юра чекав приймний сюрприз — вітрина з великим написом "Шериф. Збройна крамниця" і відповідним малюнком. Гість посміхнувся і зайшов туди з незворушно-недбалим виразом на обличчі — мовляв, "і зайшов я сюди знічев'я, і купляти нічого не буду..." — але ще з дверей завважив розвішані у наступному залі гідрокостюми та акваланг за вітриною. Він змінив вираз обличчя на недбало-зацікавлений, поштовхався трохи біля стенду з пневматикою, окинув поглядом стойку з "Сайгами" — "поганці, зіпсували хороший автомат..." — і нарешті дістався мети.

Гідрокостюми коштували по двісті доларів — Юр скривився, помацавши всього триміліметрову оболонку з неопрену, прихопив також пояс із вантажами, ласти, маску з м'якою силіконовою трубкою — "чорт, а колись же були чудові алюмінієві трубки... за одну гривню, чи то пак як воно називалося — ага, рублі... й опір вони у воді створювали значно менший, ніж оці... стовбури" — але вибору не було, і вийшов він із крамниці легший на дві з половиною сотні й важчий на величеньку, але зручну сумку з усім надбанням.

На відміну від колишніх часів таксистів було аж безліч, Юр завагався — але обережність перемогла, і міст він переїхав у старенькому, напханому людьми автобусі.

Кондукторка скандалила з пасажирами, хтось не платив, хтось вимагував посвідчення, а хтось затикав йому рота, але Юр чув усе те наче крізь товстий шар землі, бо під мостом...

Під мостом спокійно й велично, як і тисячі років тому, котив свої хвилі Дніпро. Могутня ріка не звертала ані найменшої уваги на людську метушню на її берегах, й лише взимку, придушена греблями та водосховищами, тяжко зітхала, від чого могутній щит криги тріскався й репав, з гуркотом та громами...

Автобус розвантажився одразу біля великої помпезної арки з назвою міста. Дізфайндер посміхнувся — колись тут трохи далі були бетонний постамент і стела з таким же написом, але російською, й під час заміни територія міста зменшилася на півсотні метрів. Брила бетону все ще визирала з-під повитого травами пагорбу, і Юр кілька разів оглядався, згадуючи... Але пам'ять працювала погано, і замість стели з написом він бачив то гострий шпичак, то, навпаки, приземлену халупу... й напис видавався невизначеного кольору... Юр сплюнув і повернув праворуч.

Ця дорога була колись ґрунтовою і добряче вкатоною, але щоосені, після першого-ліпшого дощу, вкривалася такими баюрами, що проїхати міг не кожен трактор. Місцеві жителі взяли моду відгороджуватися від тих калюж греблями із сміття, листя, просто землі, й поступово шлях набрав вигляду великого корита — зі справжніми стінами пообіч.

Шлях заасфальтували, але змінити громадську думку виявилось набагато важче, і третина асфальту вже ховалася під оновленими "греблями".

Дорога вела до плавень — у принципі, будь-яка дорога тут рано чи пізно вивела б його до води, бо Дніпро робив тут велику дугу, огинаючи гранітний щит¹, а кілька приток майже замикали кільце, але цю дорогу Дізфайндер знав...

Хтось чомно з ним привітався, Юр насторожився й лише за кілька секунд згадав, що по селах зберігся старовинний звичай вітатися з усіма, запізноло всміхнувся й теж побажав перехожому доброго ранку.

Знахабнівши вкрай, Дізфайндер пройшовся просто поперед крамницею, яка насправді, а не формально виконувала функції культурного центру, ще хтось

¹ Ідеться про геологічну структуру — Український кристалічний щит, по краю якого тече Дніпро. — *Ред.*

привітався з ним, — так само недбало, просто за звичаєм; Юр ввічливо відповів тим самим і озирнувся довкола.

Так само, як і багато років тому, на розі двох вулиць здіймалася солідна будівля з дикого каменю. Зведено її було ще до революції, й за родинною легендою належала та комора комусь із його предків... Юр посміхнувся, перевів погляд на школу, збудовану навпроти вже за радянських часів, після другої світової, — порівняння було явно не на користь нових методів...

Ще трохи далі повинен був стояти й будинок його діда, — пертися ще й туди було б справжнім нахабством, та ще й невинуваним — люди в селі живуть довго, і пам'ять, як правило, мають непогану...

Дізфайндер стріпнув головою й повернув праворуч, на запах води.

А от у цій хаті жила колись дівчина, яка йому дуже подобалася...

Спочатку він намірявся попитати кімнату в когось із самотніх бабусь, але на допомогу прийшов випадок, — щоправда, потім Юр довго думав, чи можна було вважати його щасливим.

З тієї самої хати з шаленим някотом викотився худий сірий кіт, потім — хлопчик років десяти... може, дванадцяти, — Юр не дуже розумівся на дітях; обидва миттю десь зникли, потім почувся інший звук, і слідом за ним вискочила розпатлана жінка, а одразу ж за нею — не менш розпатланий і, видно, страшенно розлючений чоловік. Великий і теж геть худющий собака вискочив з буди й собі переполошено завищав

— Уб'ю курву!!! — розляглося над вулицею.

Жінка, вдягнена лише у блаженську сорочку, кинулась було до хвіртки, потім схаменулася і на мить просто завмерла, на знаючи, куди й тікати. Чоловік, невпевнено спустившись ганком, теж зупинився і зловтішно подивився на свою жертву.

— Сашко, Сашко, припини... — жінка піднесла руки, чи то застерігаючи напасника, чи то просто закриваючись від наступного удару. Навряд чи була б користь з такого блоку, якби чоловік був хоч трохи тверезіший, але Сашкові й цього виявилось досить. Він замахнувся, жінка теж змахнула руками, чоловік поточився — і раптом важко впав просто на купу битої цегли.

Жінка охнула й прикрила руками обличчя.

Якусь мить нічого не робилося, лише істерично гавкав худий пес. Потім Сашко ворухнувся, важко сів і підвів голову. Юр аж поморщився: навіть здалеку було видно, що пика Сашка, і без того досить бридка, була геть заюшена кров'ю.

— Так... — багатозначно прохрипів чоловік. — Мене штовхати?!

Він враз підвівся, похитнувся і раптом досить твердо рушив до собачої буди.

Дізфайндер пильно дивився.

Жінка відступила ще на крок і вперлася спиною в паркан.

Пес завищав уже зовсім істерично, коли чоловік спіймав його за нашійника й одним ривком — де й сили взялися! — розірвав того нашійника навпіл. Оскаженілий собака, не знаючи, на кого й нападати, крутнувся на місці, але тут уже схаменувся його хазяїн і рикнув, наче й сам мав собачу горлянку:

— Ану, візьми її! Візьми!

Пес кинувся вперед, наче вистрелений з гармати. Юр, хоч і не раз давав собі слово не лізти в чужі справи, скочив назустріч.

Той паркан лише мав вигляд солідного. Насправді його, мабуть, будували ще за радянських часів, і тоді ж останній раз фарбували. Після удару ногою він не переламався навпіл, як сподівався Дізфайндер, а просто розлетівся вщент — ціла секція; та ще й стовпчик, на якому трималася сусідня, теж тріснув і похилився.

Пес виявився спритнішим, а крім того, бігти йому довелося менше. Хапнувши жінку за литку, він відскочив і стрибнув ще раз. Свіжа гаряча кров розбудила інстинкти — і на цей раз паща націлилася не на ноги, а просто у горло. Здавалося, ще мить і...

Жінка відлетіла убік, неначе од вибуху, а на її місце впав найманець. Пес, завбачивши нову ціль, вигнувся дугою, зуби клацнули за сантиметр від рукава Юра, але замість тікати, нова жертва раптом розвернулася та так напіддала напасникові під хвоста, що той приземлився на спину.

І покотився, збиваючи пиліоку.

І заскавулів.

Але одного удару виявилося замало.

Собака знову зірвався з місця, зробив досить вправний оманливий стрибок вбік — "я, мовляв, заходжу збоку, — розвертайся!", Юр слухняно посунув праве плече слідом... а от далі все пішло зовсім не так, як спланував примітивний собачий мозок. Замість хрусту чужого горла в зубах захрускотіли його задні лапи, якась сила крутнула його в повітрі, несподівано швидко наблизився до його ребер стовпчик паркану — і раптом вдарив, вдарив страшно і несподівано голосно, з тріском, наче ламалися ребра.

Та, власне, так воно і було.

Пес заскавулів, випустивши цівку кривавої слини. Дізфайндер знову крутонув його над головою, розвернув і ще раз торохнув — на цей раз просто об землю, та так, що аж сам випустив з рук.

Скавуління урвалося. Кілька разів сіпнулися задні лапи. Останній раз клацнули щелепи.

— Чоловіче, ти що, здурів?!

Хазяїн собаки від такої картини аж протверезів і — слід відзначити — досить вправним рухом вихопив з-за похиленого сараю лом.

— Покинь залізяку, — Юр, опустивши руки, ступив крок назустріч. — Розійдемося мирно!

Чоловік не зреагував, — або, точніше, зреагував так, як зреагувала б кожна нормальна людина, — міцніше перехопив лом і теж посунув уперед.

За спиною Дізфайндера стиха охнула жінка.

Лом полетів назустріч повільно, як у кіно. Власне кажучи, за певної практики можна було навчитися орудувати важкою зброєю так, щоб до власника її не можна було б навіть наблизитися, але в того селяка, звичайно, практики не було, і Юр навіть не остерігався, а просто зробив крок назад.

Лом просвистів далеко — сантиметрів за десять, Дізфайндер презирливо чмихнув і стрибнув назустріч, викинувши вперед кулака. Збоку знов сіпнувся у корчах собака, Юр скинув туди оком і трохи схибив — влучив не в щелепу, а у вилицю. Але те виявилося навіть і краще — чоловік схрипнув, упустив свою зброю, схопився за обличчя і відступив на два кроки, мало не покотившись.

— Ну я тебе... — прохрипів він по паузі — й кинувся знову, цього разу просто з голими руками. Замахувався він теж незграбно — якимось збоку-згори. Юр неспіхом поставив блок — і мало не пропустив удар справжній — прямий у ніс.

Удар був прямий і безжалний, і якби влучив, то щонайменше розтропив би перенісся, — найманець ледве устиг ухилитися.

"Ого..." — промайнула думка, але тіло відреагувало швидше і завчено, — несподівано для самого себе Дізфайндер нахилився і враз випростався, одночасно викинувши руку вперед.

Блоків проти такого удару чоловік не знав. Не знав їх і Юр, і цілком можливо, що їх просто не існувало. Хруснула кістка, чоловіка підкинуло у повітря, розвернуло й важко гепнуло об стіну будинку.

Жалібно дзенькнула шибка.

За спиною в Юра щось охнуло й ворухнулося, — найманець розвернувся й ледь устиг підхопити жінку, що втрачала свідомість...

— Кімнату? — жінка замислилася, й, очевидно, надовго.

Дізфайндер чудово розумів ті вагання: по-перше, село... і єдина розвага тут — поплескати язиками, з'ясувати, хто з ким спить, і самотня жінка, яка прийняла постояльця — найцікавіша мішень. По-друге — чоловік, якого він так необережно вигнав. Звісно, такий "хазяїн" і слова доброго не вартий, але знову ж таки, тут у селі навіть і таке "добро" має бути на вагу золота...

— Я платитиму, скільки скажете, — додав найманець.

Цей аргумент виявився найвагомішим, — жінка зітхнула, примружила очі і відрубала:

— Десять гривень на тиждень!

"Якщо згодиться — візьму, якщо ж ні..." — ця внутрішня боротьба так ясно була написана у неї на обличчі, що Юр мало не засміявся.

— Згода! А може, ще й підкажете, де можна свіже молоко купляти?

— А ось, у сусідки! — зраділо заговорила жіночка. — По дві гривні трілітрова банка... добре молоко, я й сама, буває, купляю.

З-за рогу визирнув усе ще наляканий хлопчик, оцінив обстановку, підбіг до матері і заховався за її спиною.

— А це мій малий! — уперше за весь час усміхнулася жінка. — Славком звати. Славко, скажи дядькові “здрасуйте”, дядько в нас житиме...

Перший день Юр блаженно валяв дурня, лише пройшовся понад плавнями, придивляючись до напівзабутого пейзажу, вихилив майже цілу банку молока і ввечері разом із хазайкою дивився якусь романтичну нудоту по телевізору.

Прокинувся він досить рано, десь опів на сьому, вийшов надвір — учорашнє молоко давалося взнаки — і з насолодою помочився на купу напівперетрухлого бадилля. Було холодно. Листопад у цих краях відзначався то сонцем, то снігом, от і зараз небо вагалось — чи то плюнути холодним дощем, чи то випустити сонце ще на кілька днів...

Юр пересмикнув плечима, вибрав більш-менш рівний майданчик і почав робити розтяжку. Звичний процес заповнив свідомість, кудись зникли думки, полишивши лише пружний хрускіт кісток, почуття свіжості й сили; потім настав час розминки й, нарешті, більш серйозного тренування. Найманець відпрацьовував улюблені серії ударів руками, потім ногами; повітря свистіло, стиха охкала земля під ногами, тіло так і вбирало силу з повітря, з неба, сонця, хмари, трави і дерев... Юр зупинився і струснув головою. Після таких моментів все інше кілька хвилин здавалося йому чимось несправжнім, іграшковим, навіть пародійним.

— Дядьку Юро, — почулося несміливе запитання з-за напіврозчинених дверей. — А де ви навчилися так битися?

З хати обережно — “аби не кигнули!” — визирнув малий Славко. Юр посміхнувся. Хлопчик теж посміхнувся — ледь помітно й боязко.

— Отак тренувався майже кожен день, ось і навчився. А де у вас вмитися можна?

— Отам, біля насоса.

Хлопчина вискочив з хати і, радий, що зміг прислужитися, кинувся до іржавого, похиленого важеля, повис на ньому, — залізця з незадоволеним рипом пішла вниз, і з горизонтальної рурки — теж іржавої й перекособоченої — ринув потічок іржавої рідини.

— Треба спочатку іржу прогнати! — авторитетно заявив малий.

І справді, через десяток качків струмінь став майже прозорим, і Юр з насолодою вмився холодною водою, потім облився до пояса й замахав руками, розганяючи кров.

— Дядьку Юро!

Малий тупцяв поруч і явно не міг наважитись.

— Ну, що тобі?

Дізфайндер посміхався якомога привітніше, але все одно мав підозру, що більше схожий на ошкіреного вовка.

— А ви можете й мене навчити?... — аж задихнувся від власного нахабства, і якби поруч була мати — неминуче б сховався за її спину. — Ну хоч трішечки!

— Це досить важка справа, — наморщив носа найманець. — Та й на бі... тобто, навіщо воно тобі?

— А це... — малий теж посерйознішав і дивився спідлоба. — Це щоб дядько Сашко мою маму не бив... коли ви поїдете...

— А чого це ти його дядьком звеш? — Юр здивовано звів брови. — Хіба він тобі не батько?

— Та ні... — малий закрутив головою. — Це так, дядько. Я й сам не знаю, де він узявся. Приблудився. Тільки його тут і було, що собака, та й то дурний.

Юр мало не зареготав, але схаменувся і лише недбало спитав:

— А батько ж де?

Малий спохмурнів і розвернувся до хати, потім все-таки передумав і кинув похмуро, наче на допиті:

— А він з кумою Оленою живе.

Юр прикусив язика. Сам того не помітивши, він вліз, мабуть, у найболючіше місце.

— Ну добре, — кинув він більше для того, щоб відволікти малого від небезпечної теми. — Іди, покажу пару ударів...

Швидко перебравши в пам'яті кілька найпростіших прийомів, він зупинився на класичному йоко-кері.

— Ось дивись. Стоїш до ворога у напівоберті. Права нога попереду, ліва позаду. Ступні міцно притиснуті до землі, щоб не хитався. Руки ось так... та ні, праву краще одразу стиснути в кулак, а ліву можна трохи розслабити. Тепер робиш крок лівою... Пильнуй, щоб стати одразу на всю ступню, не на носака!.. відштовхуєшся... сила повинна йти з стопи, через коліно, стегна, пояса; праву ногу викидай уперед, супротивникові в ребра... гоп!

Удар кинув малого вперед, він ледь устояв на ногах.

— Ого!

— Бачиш, воно саме б'є, лише треба правильно скерувати ту енергію. Ну, давай, потренуйся, а я...

Слова застигли йому у горлянці, бо зі все ще напіврозчинених дверей визирнула господиня.

Закутана вона була в якусь стару куртку, але обличчя — свіже, не заплакане, як учора, усмінене, освітлене несміливим листопадним сонцем, — воно здавалося зовсім інакшим і на диво знайомим; Юра наче відкинуло на багато років назад у минуле...

Але під його поглядом боязка посмішка згасла, і господиня зникла у хаті.

Вийшла вона трохи згодом, уже більш-менш пристойно, як на сільський звичай, вдягнута, побажала доброго ранку мешканцеві, гримнула на сина — ану до хати! Чого роздягнений надвір вискочив! — і зникла за сусідчим парканом, але через кілька хвилин з'явилася, обома руками притримуючи трілітрову білу банку.

— Ось... — вона здалеку простягла молоко Дізфайндерові.

Той, комічно-пожадливо ворухнувши пальцями, підхопив банку, підніс до рота й одним ковтком...

А молоко здалося схожим на щось неземне і прекрасне, чисте, мабуть, щойно здоєне, аж гаряче, із запахом свіжих трав і чогось непередавано-природного!

...вихилив майже половину.

— Ого! — захоплено видихнув Славко. Очі хазяйки теж трохи розширилися.

Дізфайндер відірвався від банки, вдихнув повітря і трохи зняковів:

— Скучив, розумієте. Давно не пив свіжого молока. Та ще такого смачного! І ніякого сніданку не треба.

Жінка знов посміхнулася — все ще боязко й, мабуть, щоб приховати збентеження, зацокотіла:

— Як це — не треба! Хіба ж так можна! Зараз, зачекайте хвилинку, зараз буде сніданок. Ви яйця їсте? Яєчню?

— Ще й як! — Юр посміхнувся.

— А як вам — на салі чи на олії?

— А оце вже не знаю, — Юр посміхнувся ще ширше. — Мені завжди було важко вибрати.

Снідали за широким дерев'яним столом, і Юр укотре пошкодував, що його теперішній роботодавець не вибрав для цієї місії травень, вересень або хоча б жовтень, — щоб і поїсти можна було надворі, під яблунею...

Хліб виявився несподівано свіжим, майже гарячим, і Юр здивовано звів брови, — чи не сама хазяйка його пекла? Виявилось, що ні, — але за кількасот метрів, на місці колишньої колгоспної ферми, кмітливий фермер улаштував приватну пекарню й за пару років повністю видушив конкурентів, у тому числі й державний хлібний магазин. Після перемоги й установа нові монополії ціни на хліб, звичайно, одразу зросли, а якість впала, тільки й добре, що свіжий, але для мешканців вже не було іншої ради, бо державний хлібний кіоск "вдало" розташували аж біля автобусної зупинки...

— Ось тільки... — жінка знову знітилася й відвела погляд.

— Що? — не зрозумів гість.

— Ви б не вчили мого малого нічому такому... Щоб, як виросте, бува не вбив когось...

"А що, краще, щоб його самого можна було вбити, наче комаху?" — мало не бовкнув Дізфайндер, але тут-таки отямився.

— То забавки, — заспокійливо махнув він рукою. — Тим ударом вбити дуже важко. Так, з ніг збити або ребра зламати, та й годі.

Це пояснення, здавалося, трохи заспокоїло жінку, — а чи, може, вона просто змирилася з неминучим, і лише стиха зітхнула.

— А чи не можна в когось із сусідів човна позичити? — запитав після сніданку гість. — Хочу сходити в плавні, порибалити, може, трохи...

Виявилось, що човен тут дешевше купити, аніж орендувати. Юр знизав плечима — все одно доведеться після виконання завдання покинути, — але акуратно відрахував тридцять гривень, і задоволений дідок повів його в плавні. Човен, якого так вихваляв хазяїн, виявився справжнім коритом — незграбним і кострубатим, та ще й протікав; найманець зітхнув, відштовхнувся веслом і спробував переплисти вузьку затоку. Посудина на диво стрімко кинулась уперед, а рівень води дійшов до п'яти сантиметрів і перестав зростати. Дізфайндер покрутив головою, гмукнув над загадками місцевої гідравліки і рушив далі.

Усе змінилось — там, де він колись легко проходив на саморобному плоту поміж очеретом, тепер простягалася лише брудна й безкрая трясовина; там, де багато років тому захрясав легковик — зараз лежав битий і майже сухий шлях.

Але...

Музей, мабуть, кілька тижнів підстерігав Ікопос² над цим шматком плавнів і викинув на цю забавку не одну тисячу доларів. Знімки вийшли не дуже вдалимими — навскоси, із занадто віддаленої на південь точки, але зміна орбіти супутника напевне б розорила будь-яку неприбуткову організацію. Дізфайндер знизав плечима — "маємо те, що маємо" — і, скерований GPS'ом³, зробив кілька рейдів навколо можливого місця падіння капсули — навмання.

На екранчику пропливали протоки, канали, острівці й напівострови; Юр знайшов щонайменше чотири місця, до яких не зміг би добутись, не маючи приладу, й похитав головою — "отак-от, занадто просто...".

Основним руслом пройшов моторний човен з якимось написом — либонь, "Рибінспекція", чоловік у зеленому кепі підозріливо зиркнув на "душогубку" Дізфайндера, але зупинятися не став — занадто ранній був час для виставлення сіток та занадто пізній — для витягання. Юр теж провів його поглядом — "ото ще, буде носа пхати не в свої справи..." — але тільки цією думкою і обмежився, і ближче до обіду повернувся до хазяйки.

І ще здалеку завважив якийсь негаразд на подвір'ї.

Усе повторилося, як учора, — спочатку з дверей вилетів Славко, потім жінка, потім — але цього разу абсолютно тверезим — вискочив Сашко. На вилиці в нього світівся, наче різдвяна ялинка, величезний синець, і... Досвідченим оком найманець відзначив ще одну деталь — паркан підпирали двоє здорових неголених хлопців.

— Ото він, падло ходяче! — Сашко теж помітив гостя й миттю змінив ціль.

Хлопці відірвалися від паркану і неквапом рушили назустріч; Сашко, навчений учорашнім, наче випадково опинився трохи позаду. Жінка стиснула руки у кулаки і притисла до рота, тамуючи крик.

На цей раз Дізфайндер не збирався нікого милувати — все-таки впоратись із трьома ворогами було значно важче. Хлопці, очевидно, сподівалися узяти його у півкільце й напасти одночасно, та Юр не дав їм такого шансу. Він ступив уперед, потім несподівано скочив убік, опинившись, таким чином, віч-на-віч з лівим супротивником, і на давши йому й ворухнутися, копнув ногою у горло.

Щось хруснуло.

Чоловік захрипів і з виразом безмежного здивування схопився за горло. Рот його хапнув повітря раз, другий, — цікаво, що інший навіть не кинувся на допомогу й не кинувся на Дізфайндера, а це вже була явна дурниця.

Повітря не вистачало, й обличчя напасника набуло відчутно блакитно-сірого відтінку.

— Ти... — прохрипів він. — Уб'ю...

І важко гепнув на землю.

Лише тоді другий здоровило кинувся на Дізфайндера, на ходу заміряючись. Юр хотів був просто ухилитись, потім подумав, що краще цю комедію скінчити якомога скоріше, й зустрів ворога найпростішим йоко-кері.

² Космічний супутник, через який усім бажаним продають зйомки поверхні Землі.

³ Супутниковий навігаційний прилад.

У сплетіння.

Хлопець гикнув і впав, на льоту скручуючись у якусь подобу бублика.

Юр відскочив убік — і вчасно. Відсталий було Сашко вже знову замірявся, на цей раз — ножем.

От ножів Дізфайндер не любив. Свого часу він так і не вивчився до пуття ними володіти й не дав собі труда навчитись від них ухилитися, про що зараз і шкодував.

Сашко кинувся уперед, досить професійно махнувши лезом попереду. Найманець не мав іншої ради, як просто відскочити.

Чоловік повторив атаку, явно заганяючи супротивника у глухий кут. Юр з тривогою пригадав розташування двору — якраз позаду була купа бадилля й...

— Тримайте!

Палиця, кинута невмілою рукою, летіла просто в голову Юра, і той, озирнувшись на крик, ледь встиг підхопити її. Жінка знов стисла руки у кулаки — але вже не залякано, а з ненавистю. З відстані десяти метрів видно було, як палахкотять її очі.

З палицями найманець і зовсім не вмів працювати, але вибити кийком ножа з рук не зміг би хіба що зовсім зелений новачок.

Палиця свиснула у повітрі, Сашко охнув, перехопив перебиту руку іншою і спробував утекти, але отримав удар ще й по ногах, в'їхав носом у землю і прокотився так метри зо три.

Юр підійшов ближче, остереігаючись, однак, ніг, і зненацька носом черевика рубонув бідолашного напасника в пах. Той ойкнув і теж скрутився, та так і заляк, стиха підвиваючи.

— Щоб до завтра забрався з села. Назавжди. Бо вб'ю.

Дізфайндер сказав це спокійним і настільки буденним тоном, що не повірити було просто неможливо; потім підійшов до найпершого ворога, — той усе ще крутився в пилуці і хрипів, неначе схарапуджений кінь. Завбачивши свого ворога, він вирячив очі і спробував встати, але спромігся лише підвести голову.

— Не рухайся, дурню, — приязно сказав Дізфайндер. — Я допомогти хочу. Бо здохнеш.

Хлопець завмер, одними очима стежачи за руками найманця, а той вправними рухами обмацав шию своєї жертви, натиснув, ставлячи гортань на місце, і тоном досвідченого лікаря видав:

— Зо два тижні не бігати, не тягати важкого, ходити повільно і спати на спині. Заросте.

Стемніло рано. Одночасно із сутінками на землю впав холод, і хазяйка затопила піч. Дрова були сирі й неоковирні, — видно було, що колола їх невміла або слабка рука. Юр навіть здогадувався, чия саме.

Кілька кострубатих колод валялися посеред двору. Дізфайндер знайшов стару пилку, вирізом на підводному ножі так-сяк зробив розводку й за пару годин перетворив ті дровиняки на гарненький рівний стіс дрівець. Пилка повискувала, вгризаючись у сухе дерево, сокира весело стрибала в його руках, а потилицею він сприймав погляди — два з вікон хати й кілька різних — з-за паркану.

Можна було закластися, що назавтра все село гомонітиме про те, як жінка примусила квартиранта дрова рубати.

Вечеряли утрюх, не рахуючи Якубовича в телевізорі. Жінка весь час указувала синові — "не тягнися через весь стіл! не плямкай! не...", і чомусь майже не зводила очей на квартиранта. Юра те мало обходило, він із насолодою виїв тарілку картоплі, вихилив усе молоко, що залишилося, та ще й із жалем поглянув на порожню банку; запитав хлопчину про успіхи у навчанні — "яке там навчання, — махнула рукою мати. — Та школа і працює через день, бо вчителька зарплатні не отримує...".

Жалібно дзенькнула шибка, і мало не на стіл полетіла пляшка. Збоку сичала і плювалася білим димом якась рурочка. Юр зреагував автоматично, навіть не встигши усвідомити, що діється: схопив, обпікаючи руку, й викинув пляшку назад.

За вікном ухнуло полум'я.

Якусь мить Дізфайндер вагався, потім махнув рукою і несподівано засміявся:

— Не звертайте уваги!

Лише тоді жінка зойкнула і впустила чашку з гарячим чаєм.

Окріп бризнув на всі боки, — Юр ледь встиг піднести руку і прийняти на себе те, що летіло у вічі малому; на шкірі миттю розквітли чорні цятки, і найманець засичав. Але за мить опанував себе і трохи вимушено посміхнувся:

— Оце тобі! У вогні не згорів, а чаєм обпікся.

У господині затремтіли вуста, вона зойкнула, скочила зі стільця й забігала, шукаючи чи то холодну воду, чи гусячого жиру, і Юр засміявся знову — вже широко:

— Та ну що ви! Заживе, як на собаці. Ще до ранку!

Шибку затулили листом фанери і подушкою.

Про всяк випадок Дізфайндер вийшов-таки надвір, пройшовся навколо все ще поваленого паркану і навіть приблизно визначив місце, з якого кидали той снаряд. Хто кидав — питання не стояло, і так усе було ясно, аж занадто.

Він лише сподівався, що це була остання витівка Сашка і що після цього чоловікові залишалось лише і справді покинути село.

В усякому разі, Юр би на його місці так і зробив.

Заягла темінь, лише десь далеко, аж попід горою, горів ліхтар, а в небі палали тисячі зірок, і що їм було до тих опереткових пристрастей, котрі буяли на якійсь мізерній темній порошинці — планетці Земля...

Висіла тиша; лише зрідка, але регулярно гавкали пси — "Ми не спимо! Ворог не пройде!", — та Дізфайндер міг би закластися, що при вигляді пістолета або й просто палиці та хоробра сторожа тікала б швидше власного вереску...

Над самісінькою головою безгучно промайнув кажан.

На всьому, здавалося, стояла печатка занепаду й запустіння.

Малий, мабуть, вже влаштувався спати, а жінка стояла посеред кімнати й, вочевидь, чекала на нього.

— Я тільки зараз зрозуміла... — прошепотіла вона. — Ви ж нас обох урятували... Ми б обоє просто згоріли...

— Пусте, — Юр махнув рукою. — Той дядько і пляшки кидати не вмів. Вона б не розбилася.

Пляшка відскочила б від столу, вдарилася об ріг печі, й полум'я бризнуло б просто на потертий, висхлий диван. Мерзотник знав, у яке вікно цілити.

Жінка простежила за його поглядом і здригнулася. Потім рішуче ступила назустріч:

— Я дуже... вдячна вам...

Голос її затинався, очі світилися дивним вогнем, і Юр досить несподівано завважив, що вона гарна, — струнка, великоока, з гладенькою шкірою та вельми привабливими вустоньками. Дізфайндер ступив крок назустріч й обережно пригорнув її до себе.

— Більше не треба нічого боятись, — прошепотів він. — Зовсім нічого.

Хазяйка схлипнула і вдячно притулилася до його широких грудей.

Юр ніжно, як міг, погладив її, зім'яв хустку й вивільнив цілий оберемок русявого волосся. Жінка підвела голову, — Дізфайндер завважив, що очі її були заплющені, і обережно доторкнувся до них губами.

Вуста її виявилися гарячими, як окріп.

Найманець легко підхопив господиню на руки й поніс до своєї кімнати.

Все йшло чудово, але після кількох рухів жінка схлипнула і зненацька бризнула сльозами.

— Що? — розгубився Дізфайндер. — Що трапилось? Я зробив тобі боляче?

— Ні, — жінка ворухнулася йому назустріч. — Люби! Не зупиняйся, люби мене! Я хочу тебе, я бажаю тебе, роби все, як захочеш, я твоя!.. Просто...

Вона затнулася і боязко посміхнулася:

— Мені видалось... Ну, розумієш, ти кохаєшся зовсім як мій найперший... Так що не зупиняйся, прошу тебе...

Юр не зупинявся всю ніч і на ранок мало не прогавив парне молоко, а розминку того дня зробив за скороченим варіантом — як у бойових умовах.

Цього дня плавні просто вразили Дізфайндера.

Більшу частину часу йому доводилось воювати в лісах та горах, час від часу — в містах та селищах, ще трохи — в болоті. Скрізь, майже скрізь обрїй загороджували дерева, будови, каміння, а чи й просто стовбури диму, а тут...

Тут був простір.

Вітер віяв з гори й ніс ледь помітний запах глици і грибів; очерет пах водою, і степ теж додавав у палітру якогось свого, неповторного аромату. За мить в Юра засвербіли очі — занадто вже було незвично спостерігати плаский, як долоня, степ, степ, степ, і лише казна де жовто-брунатний очерет та чорнобиль зливалися з сірою блакиттю небес.

Зовсім інша картина була тут навесні або влітку — небо просто сліпило своєю блакиттю, а степ здавався пофарбованим у зелений колір... Спогад цей вихопився несподівано, з давно похованого минулого, і Юр спохмурнів.

...Але все ж таки, як було б непогано хоча б час від часу працювати не по вуха у багнуці і не на голому камінні, а тут, біля води, очерету і чисто-блакитного неба...

Юр раптом згадав, з чого складається його праця, — і схаменувся. У жодному разі не хотів би він накласти війну на цю благословенну землю!..

Крапка на великомасштабній мапі перетворилася на величеське коло на п'ятикілометровій й виїхала за краї екранчику на більшому масштабі. Юр зітхнув, — наскільки б легше було походити тут вертольотом з металодетектором на шворці та комп'ютером у кабіні, потім згадав, де знаходиться, знову зітхнув і поліз у човен. За сьогодні він мав намотати близько десяти кілометрів.

По прямій, звичайно.

Але, як він і здогадувався, ні про яку пряму не могло бути й мови. Перша ж протока нахабно розляглася впоперек запланованого маршруту. Найманець перетнув її і вийшов, сподіваючись пройти далі хоч з кілометр пішки, але вже за кілька хвилин провалився по коліна в болото й, лаючись, рушив назад — по гідрокостюм.

GPS та датчики металодетектору довелося прилаштувати на тілі, — на щастя, конструктори їхні передбачали й такий варіант, а може, й мали його за основний.

У центрі кола, звичайно, не було ніякого сліду металу.

Юр озирнувся — він стояв по пояс у воді й по коліна в грязюці, позаду тягся проламаний в очереті коридор, попереду шурхотіла в сушняку перелякана насмерть гадюка — і сплюнув.

Його робота, мабуть, органічно не могла обходитись без багна.

Перше коло спіралі мало радіус близько двадцяти метрів. Відповідно, збоку це мало просто ідіотський вигляд — тип у гідрокостюмі бреде, по пояс занурюючись у брудну воду та продираючись через очерет, і весь час поглядає на великий прилад на руці, схожий на стільниковий телефон. На щастя, милуватися тієї картиною було нікому, й до вечора Юр розширив спіраль майже до п'ятисот метрів.

Жінка чекала на Дізфайндера, як на коханого чоловіка, крутилася навкруг; стояла поруч з рушником, коли той вмивався, й метушилася за столом, то підкладаючи картоплі, то наливаючи молока.

Ніч, проведена разом, здавалося, прикрасила її, — і Юр аж трохи здивувався, міркуючи, наскільки ж він помилився з визначенням її віку: на двадцять? п'ятнадцять? десять років?

— До речі, — ніби проміж іншим запитав він. — Тут колись жили... от, забув уже прізвище... ну, жінка самотня, з дочкою. Дочку, здається, Тетяною звали. Не знаєш?

— Так я ж і є та Тетяна, — посміхнулася господиня. — А звідки ти знаєш?

— Та чув від когось, — недбало знизав плечима гість і непомітно перевів розмову на інше.

Наступного дня вперше довелося плисти. Вода навіть здалеку видавалася холодною. Юр спробував був натягти ласти на неопренові шкарпетки, покректав хвилин з десять, потім плюнув, одяг ласти на голі ноги і ступив у воду.

Вода обпікала. Звичайно, холодом.

Він плюнув ще раз, вийшов з води, старанно вимочив ласти і шкарпетки і за кілька хвилин таки натяг і те, й друге.

Вода тоненькими цівками ринула під костюм, Юр здригнувся, але неухильно ступив далі, і за кілька кроків рівень води дійшов йому до грудей. У штаних вода вже зігрілася, натомість груди ще різало тими осоружними цівками, і Дізфайндер з жалем подумав про казан з окропом.

Таке було б досить до речі.

Найманець присів, — повітря зі свистом вихопилося з-під каптура, гума охопила все тіло й затисла, ніби любляча жінка.

З вантажами він теж трохи помилився і одразу булькнув на дно, наче сокира. Втім, це виявилось по-своєму непоганим — таке стрімке занурення допомогло напустити води під костюм. Юр ще з хвилину потремтів, відстібаючи один вантаж, потім зігрівся, ліг на воду й ворухнув ластами.

Дивне, казкове видовище відкрилося його очам.

Ніколи раніше він не пірнав о цій порі. Дрібні водорості, органічні рештки всі осіли зимувати на дно, й вода була кришталеву прозорою, наче в Чорному морі. Але на відміну від піску й каміння морського підводного світу тут вирувало життя.

Видимість сягала трьох-чотирьох метрів — досить рідкісне явище, як для річки.

Дно виявилось повністю вкритим. Шар дрібних скойок та кущів водоростей тягся на всі боки, й кінця йому не було видно. Юр пірнув — просто так, для розваги — і пішов в метрі наді дном, як вертоліт.

І з розгону увігнався в здоровенний кущ якогось латаття. Ціла зграя дрібних рибок бризнула навсебіч.

Такого він ще не бачив, незважаючи на чималий підводний досвід, — кущ тримався за дно однією товстою стеблиною, а основна його маса теліпалася попід самою поверхнею, ловлячи останні промені осіннього сонця.

Просто попід кущем темніли нори — одна, дві... Юр нарахував їх з десяток і покинув це заняття. Майже у всіх щось ворухилося, — Дізфайндер посміхнувся й пхнув у дірку пальця. За нього одразу ж вхопилася могутня клешня, пловець відсмикнув руку — і слідом з нори видерся здоровенний й переполоханий рак, відпустив рукавицю, зрозумівши свою помилку, але спізнився. Юр схопив його впоперек панцира, кілька секунд покрутив перед склом маски, потім відпустив, і хітинове чудовисько повільно полетіло донизу.

Повітря кінчалось.

Дізфайндер звів голову — поверхня ворухилася, скидалася й палахкотіла полярним сяйвом на відстані якихось двох метрів. Він посміхнувся, про всяк випадок глянув на GPS — "так, місце слід би запам'ятати!" — і повільно, щоб не скаламутити дно, піднявся нагору.

Протока виявилася мілкою — навіть посередині глибина не сягала більше шести-семи метрів, — але широкою — метрів зо сто. Легка течія не давала тримати точний курс, тож Юр пройшов її два рази, про всяк випадок. Далі довелося знову ломитись крізь очерет, брьохатись у болоті, перепливати ще один канал — зовсім мілкий, метра зо два глибиною й метрів десять-дванадцять завширшки; а повертатися довелося проти сонця, очі сліпило, і Юр двічі збивався з курсу.

Звичайно, доводилося повертатися.

Цього дня радіус кола дійшов до семисот метрів.

Вечеряли знову картоплею. Втім, Дізфайндерові було абсолютно до одного місця, чим наїдатися, але Славко їв з таким пісним обличчям, що Юр тицьнув йому десятку й послав за кавунами.

Кавуни продавав старий хитрий армян, що жив неблизько, аж біля автобусної зупинки, і виявились вони чудовим приводом — і жінка те правильно зрозуміла, і як тільки малий вискочив з хати — кинулась Юрові на шию.

Цього разу не було ні сліз, ні спогадів. Вони просто кохалися, й жінка, мабуть, відчувала себе украй щасливою й намагалася зовсім не думати про майбутнє, — а в Юра такої звички і взагалі не було.

Наступного ранку сірі хмари геть затягли обрій, сонце навіть не визирало з-за них, і вода здавалася ще холоднішою, ніж учора. Натомість з рельєфом Юрові пощастило, плити довелося зовсім мало, і він розширив радіус пошуку майже до кілометра.

Щоб запустити інтегратора, коло варто було розтягти хоча б кілометрів до трьох, але, звичайно, Дізфайндер не втерпів би і запустив його одразу — шкоди не було б... Але...

Але щось не давало йому це зробити, щось невловиме й водночас сильне застерігало його від того запуску, вимагало, щоб він досліджував плавні ретельно й

повільно — "мабуть, не так задля ретельності, як задля повільності" — посміхнувся внутрішній голос, і Юр здригнувся.

Невже йому тут сподобалося?

Наступного ранку біля нього притишив хід рибінспектор, уважно огледів у бінокль спорядження; не знайшовши нічого підозрілого, сплюнув і рушив далі, а Дізфайндер відчув неприємний холодок уздовж спини — й не варто було пояснювати його лише струменем крижаної води.

Навіть підозрюючи щось, рибінспектор навряд чи зміг би нашкодити йому сам, але цілком міг "дружно попросити" дільничного міліціонера перевірити, що воно за тип швендяє плавнями?

А документами Юр цього разу себе не обтяжував.

— А тут про тебе сусіди питали, — якось проміж іншим виклала ввечері жінка. — Хто ти, чим займаєшся й таке інше. А я й сама не знаю...

Хтозна — чи не було те просто примітивними жіночими хитрощами, аби витягти з "інтересного чоловіка" важливі відомості, але могло бути й правдою, а це вже було неправильно. Юр спохмурнів, на подальші запитання відповідав невдало, а кілька разів і взагалі не до речі; Славко вирішив, що вони з жінкою посварилися, й дивився на матір вовком.

А Дізфайндер одразу після вечері увімкнув інтегратор.

Звісно, за кілька секунд результату не було, не було його й за кілька хвилин, і взагалі синя смужечка, що вказувала поступ розрахунку, лише ледь-ледь зрушила з місця, тож Юр накинув куртку і вийшов надвір.

Одинокий ліхтар завис у повітрі чорт зна де, над головою палали зірки й досить виразно майорів Чумацький Шлях. Найманець підвів голову і кілька хвилин просто роздивлявся на те марево. Колись давно-давно він спробував у батьківській бінокль розрізнити окремі зірки у тій смугі, але вже й не пам'ятав, чи вдалася та операція. Якось не вірилось, що за ті роки там, серед зірок, абсолютно нічого і не змінилося.

А ще, десь там у центрі галактики, в шаленій круговерті вибуху розліталосся на друзки ядро... якщо, звичайно, вірити Нівенові.

Найманець посміхнувся, — коли ударна хвиля накриє Сонячну систему, на Землі вже й сліду не залишиться від цього села, жінки, дитини, Юра Дізфайндера та його вигаданих проблем.

Рипнули двері.

— Ти милуєшся зірками? — жінка майже безшумно підійшла й стала поруч. — Я теж колись любила просто так стояти — і дивитись. Розкажи мені про них.

Юр посміхнувся.

— Ото, — безпомилково вказав він рукою. — То Полярна зоря. Де б ти не була і як би не заблукала — досить лише поглянути на неї, щоб віднайти правильний шлях.

Жінка зітхнула — "якби ж воно все було отак просто". Про правильний шлях вона вже й не мріяла...

— Отам, над бадиллям, — Марс. То не зоря, то планета. Планета, що віщує війну. І хоч рухається вона не по прямій, а досить хитро, але все одно завжди опиняється перед очима — хочеш ти цього чи не хочеш.

Жінка здригнулася й щільніше притиснулася до коханця.

— Ота велика зоря — це Венера, планета кохання. Подивись, яка вона гарна й яскрава. Ще ніколи я не шукав її навмисно, але вона весь час потрапляє в очі і псує спостереження. І ще ніколи я не бачив її двічі на одному й тому ж місці...

Цього разу вони кохалися мовчки й похапливо, наче остерігаючись чогось, і жінка не вигиналася дикою кішкою, а щосили притискалася до чоловіка, наче не бажаючи відпускати його ані на мить.

Інтегратор видав чотири аномалії, дві з яких явно були потопленими човнами, і за інших обставин найманець, можливо, зацікавився б ними більше, аніж чимось іншим. Ще одна видалася схожою на консервну бляшанку й лежала майже на межі окресленого кола — тобто наступним заходом Юр пройшовся б точно над нею... але лежала у воді, на глибині щонайменше трьох метрів. А от остання...

Остання видалася йому розпливчастою тінню й лежала за межами кола, і досить далеко. І, відповідно, оскільки детектор засік її здалеку, масу мала досить значну.

І це полегшувало завдання, бо капсула навряд чи завважувала більше, ніж на два-три кілограми.

Пірнути на три метри виявилось несподівано важко, але не через глибину, звичайно, а через надзвичайну незручність місця. Яма — а те місце виявилось справжньою ямою — мала урвисті, майже прямовисні береги, та ще й геть вкриті очеретом; грузький намул заважав іти й не давав змоги плисти; Юр лаявся крізь загубник і ломився уперед, наче дикий кабан.

Натомість вода виявилася несподівано прозорою.

Звісно, намул вкривав і залізяку, але навряд чи товстим шаром — металодетектор уже відверто попискував, і Юр ризикнув — розвернувся і гребонув ластами.

На дні наче вибухнула невеличка бомба. Хмара намулу здійнялася вгору, миттю затопивши ковбаню. Перед очима потемніло — наче сонце зайшло. На губах зарипів пісок.

Дізфайндер знову перекинувся догори ногами, обережно спустився вниз і почав обмацувати те, що залишилося від дна.

Під пальці весь час потрапляв якийсь дріб'язок — галузки, водорості, щось хрустке й колюче; повітря кінчалось, і Юр виринув, знову здійнявши бурю ластами. В очі вдарило сонце, Дізфайндер різко, з голосним "паффф!" видихнув повітря, провентильював легені і знову пішов донизу.

Цього разу в ковбані виявилось ще темніше — хоч очі заплюшуй. Десь на другому метрі Юр зменшив швидкість, щоб не в'їхати головою в дно, витягнув уперед руки і майже одразу наштовхнувся на щось величеське, кругле й важке, та таке важке, що довелося перевертатися і відштовхуватися ногами від дна, аби хоч якось сплисти.

Звичайно, ні про яку консервну бляшанку не могло бути й мови. Мови не було й пізніше, коли Юр мотнув головою, струсивши зі скла маски намул, і втупився в те, що він тримав на руках.

Йому мовби заціпило — і неважко зрозуміти, чому. Бо тримав він не що інше, як двадцятиміліметровий артилерійський снаряд. Весь іржавий та оброслий дрібними черепашками, він мав замість підривача щось безформне, коструbate й дуже хистке, і, здавалося, може вибухнути навіть від погляду, — і Юр ледве не відвернувся. Але, схаменувшись, він хапнув повітря й повільно, ногами вперед, занурився.

Прилаштувати снаряд підривачем догори на нерівному дні, та ще й наосліп, виявилось навіть важче, аніж його намацати. Коли залізяка завмерла нерухомо, Дізфайндерові вже гупало в скронях і рвало легені. Неймовірно хотілося кинути все і рвонутися вгору, рвонутися так, щоб вилетіти з води по коліна, вистрелити застоєне у грудях повітря, зірвати маску і трубку — і вдихати, вдихати, вдихати так, щоб луснули ребра...

Але піднімався він повільно і обережно, на одних руках, намагаючись навіть не колихати ластами, щоб, бува, хвиля не повалила моторошну знахідку.

І видихнув теж повільно — так, наче його подих теж міг зворушити воду в копанці, і...

А втім, то була явно не копанка.

Поглядом, ще каламутним від нестачі повітря, Юр обвів ковбаню — і враз зрозумів, що й кругла форма її, і ледь помітний земляний вал пообіч — то не випадковість.

Дірка мала вигляд вирви від авіабомби калібру кілограмів 100—150, а може, 200. І кидали її або з великої висоти, або, що ймовірніше, з крутого піке, а отже, скоріше за все, з Ju-87 на початку другої світової.

Дізфайндер покрутив головою: "От і маєш, — а кажуть, бомба двічі в одну вирву не потрапляє. Щоправда, це була не бомба, а снаряд, але навряд чи мені б було від того легше..."

Найманець обвів поглядом острівця, на якому опинився, і враз засміявся. Пам'ять послужливо підкинула картини таких самих ям на шляху у тутешньому лісі, знову ж таки у плавнях — особливо багато у плавнях, — і Юр здивувався, як він раніше міг їх не помічати. Або ж просто не розібратись, що воно за заглибини.

"Оце воювали предки, — промайнула думка. — Зелені ми пісйони поруч із ними. Бомбили, мабуть, як по мішенях у тирі, не те що зараз, — літаки більше, ніж по парі, і показуватись бояться. Добре, що тоді "Стінгерів" не було..."

У дитинстві він бачив ветеранів тої війни, — але просто не вірилось, що ті немічні, скручені дідусі із тремтячими руками та пластмасовими щелепами могли наступати або тримати оборону тут, попід бомбами, у болоті, — або ж, навпаки, заганяти у приціл і різати кулеметними чергами тих, хто ховався унизу, в очереті...

Думки крутилися самі по собі, а тіло робило своє, і до вечора Юр розширив коло до кілометра. Але загадкова металева маса, виявлена інтегратором вчора, ще й досі залишалася поза колом, цебто мала вагу щонайменше в кількисот кілограмів.

— Юро, — сказала йому ввечері жінка. — Я так більше не можу. Я не знаю, хто ти, звідки, чим займаєшся, але відчуваю, що не зможу більше без тебе. Розкажи бодай щось, розкажи хоча б, чи є в тебе дружина і діти, чи...

Кінець фрази потонув у риданнях. Юр внутрішньо посміхнувся, притис коханку до себе і з півгодини інтимним шепотом переконував її в тому, що нікого в нього нема, ні дружини, ні дітей, ні постійної коханки, і що вона — тобто господиня — йому дуже подобається, але ніяких планів на майбутнє в нього теж нема, бо треба зробити певну роботу, а от коли зробить — тоді з'явиться час думати про щось інше, але, звичайно, вона, тобто господиня, дуже й дуже йому подобається...

— Ти, мабуть, образився, коли я тебе порівняла зі своїм... першим... — із суто жіночою логікою раптом урвала сльози коханка. — Але не треба ревнувати до мертвих. Я кохала його, але те було давно-давно...

— Розкажи мені про нього, — стиха прошепотів чоловік і погладив її волосся. — Я не ревнуватиму. Просто, здається мені, він був непоганим хлопцем.

— Так... — жінка вдячно сховала обличчя у нього на грудях. — Він був хорошим. І трохи схожим на тебе.. тільки, здається, трохи білявішим. Працював на заводі, туг, неподалік. Робили якісь машини, випробовували їх тут, у плавнях, і щось там трапилось. Точно ніхто не знає...

Тут вона помилялася.

Амфібія з натужним ревінням виповзла з води і завмерла на березі, ледь похитуючись. Водій Микола вважав особливим шиком зупинити важезну машину отак, у хиткій рівновазі, щоб можна було просто відпустити гальма — і акуратно сповзти назад у воду, або, навпаки, дати трохи газу — і вистрибнути повністю на берег.

На спині металевого чудовиська здіймався брезентовий виступ, а під ним сховався невеликий, але ненабагато легший тягач на базі танку Т-54, а для підсилення ефекту на його вантажній платформі прилаштували десятитонний "контрольний вантаж". Складався він із зварених та скручених дротом вагонних осей і здалеку видавався багатоствольною ракетною установкою — але куплялися на те хіба що зелені новачки, та й то здалеку.

Вантаж був завеликим навіть для цієї моделі — із збільшеним об'ємом понтонів, з потужним двигуном та посиленою палубою. Але у секретній документації вказували зовсім вже неймовірну цифру — 40 тонн; конструктори кривилися і лялися, але слухняно збільшували корпуси й обліплювали датчиками підозрілі балки — а може, витримає ?

Балки не тримали.

Уже дві машини вигнуло дугою і одній зім'яло допоміжну балку, вже придушило одного чоловіка розкладеним понтоном і задавило другого — під час підіймання гвинта; вже ніхто не горлав під час розкладення апарелі "вставляй палець!", бо знайшовся розумник, який тицьнув у отвір не шестисантиметровий сталевий стержень, а власного відростка... "Добре, що цей стержень хріном не називається, — сказав з цього приводу хтось із конструкторів. — Бо вставив би. А може б, воно й на краще — щоб дурні не розмножувались".

Цього разу поки що все йшло добре.

Ще одна машина — так званий "лин", береговий, більш маневровий варіант, та ще й із "тараном" на носі — виповзла трохи збоку, ревнула дизелем, заглухла, і над полігоном запанувала мертва, неймовірна тиша — перелякані жаби й птахи поховалися, риби повтікали, вітер стих, і від тої тиші дзвеніло у вухах.

Але тривало те, звісно, недовго, бо слюсар Микола хряснув дверима-люком і стрибнув на землю.

— Обід!

Обід привезли моторним човном, і чоловіки жартували з гарненькою буфетницею, а та, подаючи тарілки з густим борщем, посміхалася й начебто випадково демонструвала всім бажаним повненькі ніжки у вирізі спідниці.

Їли непосіхом, розтягаючи задоволення, потім довго пили компот, потім хтось заліз під куцем, а хтось умовив буфетницю пройтися до ге-е-е-ен он тих дерев, бо звідти відкривається чудовий краєвид і там ростуть гарні квіти, а старше покоління забивало "козла" і лялося, що нема міцної дошки, щоб врізати, "як у цеху..."

Потім начальник подивився на годинника, зітхнув, заліз у "лина" і натис важіль. Ревнула сирена, повертаючи всіх на місце.

— Юро, а подивись-но, що воно за дроти висять попід танком? — занепокоївся Головний. — Чи то не кріплення позривало?

— Кріплення. — Юрій заліз на спину амфібії і кивнув. — Скажіть там Миколі, щоб не заводив, я зараз поправлю. До речі, хто бачив обценьки?

— У танку ліворуч, — кинув Микола. — Але потім поклади на місце, бо дядя Вася душу з мене вимотас.

Хлопець зник у тягачі...

...а амфібія здригнулася і важко просіла, схиляючись на корму.

Таке траплялося. Пісок раз-по-раз розступався під гусеницями. Тільки не завжди на спині машини теліпався сорокаторонний незакріплений вантаж.

Тягач зрушив з місця і лівим боком посунув до апарелі.

— Кому там робити нема чого? — задудніло з розкритого люка. — Ось я зараз...

З глухим тріском луснуло і друге кріплення, танк розвернуло прямо, і амфібія стала сторч.

Усе, що було на палубі, із брязкотом та скреготом посунуло донизу, зірвало брезент, прилади, датчики й суцільним переплутаним клубком металу булькнуло в воду.

Випробувачі любили цю протоку, бо не боялися поламати гвинти. Берег її був крутим і в двох метрах від краю води обривався семиметровим урвищем. Ще трохи далі глибина сягала десяти метрів.

Кілька секунд на спокійній до того поверхні немовби вивергався вулкан, на всі боки летіли бризки й цілі струмені холодної води, потім все стихло, й лише у двох місцях все ще булькотіли струмені повітря.

Перишим отямився тензометрист Володя:

— Геї, а там же...

На ходу зриваючи з себе одяг, він кинувся до води, але аж присів від вереску Головного:

— Стій! Назад!

Це наче пробудило всіх інших випробувачів — вони з'юрмилися на березі, хтось щось командував, а хтось його посилав; усі кричали, метушилися та лялися, наче від того залежало життя хлопця.

Головний стояв блідий, як смерть, і лічив секунди.

Десь на вісімдесятий він підвів голову і зблід ще дужче.

Коли важезна машина гойднулася під ним, Юрій не те що не злякався, а й навіть не розгубився. Занадто вже це скидалося на досить поширений брутальний жарт — загнавши когось у тягача, похитати амфібію понтонами або зненацька завести дизель у козось під вухом. Тому занепокоївся він лише тоді, коли танк зірвався й посунув назад.

Гойднуло добряче — Юрій вдарився головою об якусь залізяку, й на мить йому аж в очах потьмарилося. А в наступну секунду незрозуміло звідки вдарили струмені обпікаючої, як окріп, води.

Обпікала вона, звісно, холодом.

Найпотужніший струмінь бив через люк командира. Хлопець рипнувся був туди, але вода збила його з ніг і знову швиргнула на дно. Люк водія був напіврозчинений, і Юрій кинувся був до нього, але тільки-но доторкнувся до

підпорки, як струмінь води швиргонує залізяку назустріч, та ще так, що хлопець ледь устиг прибрати пальці.

Машину знову струсонувало й нахилило. "На корму, градусів сорок", — машинально відзначив Юрій. Вода вже сягала грудей, він судомно ханнув повітря й притиснувся, аж влип у стінку до моторного відділення. Вода дійшла до підборіддя. Стало темно. Струмінь вже не вривався бурхливим потоком, а здавався лише течією — сильною і зустрічною.

Юрій вичекав ще з півхвилини, ханнув залишки повітря під самою стелею і знову, цього разу вже зовсім наосліп кинувся до люка. Течія вже майже не заважала, навпаки — орієнтуючись на неї, Юрій намацав шахту люка і ковзнув угору.

Йому пощастило — люк не зачинився.

Згори світилося, у напівтемряві Юрій розгледів навколо темну масу зірваного брезенту й машинально відзначив, що виповзати треба обережно, щоб не заплутатись. У вухах гуло і дзвеніло. "Метрів дванадцять... — навання визначив він, потім знову поглянув угору і виправився: — "Ні, навряд чи. Дев'ять, максимум десять".

Нога за щось зачепилася, хлопець повільно — щоб не заплутатись ще в чомусь — вивільнив її і озирнувся.

"Ну от і все, нічого страшного".

Темна, ворухлива, закутана в брезент маса посунула йому назустріч, із страшною силою вдарила в груди, кинула на пісок і притисла — та ні, просто вдавляла його у піддатливий пісок!

"Вантаж клятий... — наче струмом вдарило в скроні. — П'ять тонн сталі...".

Перед очима щось зблиснуло, і здалося, що час завмер...

Наступного ранку рибінспектор з'явився одразу, наче на Юра й чекав.

— Добрий день, чоловіче! — досить доброзичливо кинув він з борту. — Слухай, не роби з мене дурня, розкажи, кого саме ти ловиш.

— Я не ловлю, — так само приязно посміхнувся Дізфайндер. — Я шукаю.

— Он як?

Інспектор пришвартувався, вистрибнув на берег і запалив смердючу цигарку.

— А що ж саме?

— Літака, — зімпровізував найманець. — Кажуть, десь тут у війну впав Іл-2.

— А.... — рибінспектор одразу втратив цікавість. — Так це не тут... Це аж під греблю, кілометрів на двадцять вище. Та й навряд чи від нього щось залишилося.

— Коробка могла залишитися, — здвигнув плечима Дізфайндер. — Крила. Двигун. Гвинт. А більше, власне, й не треба. Я ж не якийсь "чорний слідопит", я офіційно працюю, від аерокосмічного музею.

— А... — зовсім розчаровано протяг гість. — То ти б мені пляшку приніс чи що. Все-таки на моїй території лазиш.

— Та я першого дня й ніс! — Юр посміхнувся. — Але нагода не трапилась. Завтра притягну, добре?

— Домовились, — гість теж посміхнувся, стрибнув назад у човна і взявся за стартер. — Дивись у сітку якусь не влізь, тут їх безліч...

Останні слова потонули у буркотінні мотора, Юр ще раз кивнув, угукнув, зовсім як місцевий житель, і взявся за свою справу.

Цього дня він таки перетнув велику аномалію, але взнав про те лише ввечері, після опрацювання "здобичі" інтегратором. Залізяка мала вигляд великого куба — десь метр на два на півтора — і якусь ребристу поверхню. На тій гофрі інтегратор, мабуть, спіткнувся, але чим би воно не було, але явно не капсулою, тож Юр махнув рукою й почав роздивлятися інший район.

Там лежали одразу три залізяки. Одна складалася з двох або й чотирьох стержнів, химерно проміж собою поєднаних, — щось на зразок хреста, але без верхівки. Юр сушив собі голову хвилини десять, потім ляснув себе по лобі й мало не вголос вигукнув:

— Якір!

І справді, нічим іншим ті стержні бути аж ніяк не могли, а втопити "кішку" у будь-кого було безліч шансів.

Інша аномалія мала вигляд металевої пластини, з одного боку овальної, з іншого — з тонким трубчастим виступом; Юр придивився уважніше — і дійшов висновку, що, найімовірніше, то була лопата.

А от третя позначка змусила його серце битися швидше. Здалеку воно було схоже на бомбу, але з часів першої світової війни ніхто таких малих бомбочок не використовував. Крім того, магнітні лінії сходились не так круто, як тоді, коли б вона була із заліза або сталі, а значно пологіше, натякаючи на великий вміст парамагнітних матеріалів.

"Сплав? — заметушилися думки найманця. — Чи залишки високотемпературної ізоляції? Чи це взагалі щось не те?"

Кінець завдання і купа грошей замаячили на обрії, й того вечора Юр любив жінку так, що після всього вона не мала сили піти до своєї кімнати й залишилася в нього, а тому вранці обом захотілося ще, і парне молоко вони ганебно прогавили; і, найімовірніше, сусідка не мала аніяких сумнівів щодо причини цього, а отже, вже через пару годин про це гомоніло все село.

Глибиномір показував шість метрів — нормальну робочу глибину, де акваланг ще не потрібен, а от землесос не завадив би, бо інтегратор показав в півтора рази більше. Рити ластами яму в півтора метри завглибшки... та ще й на такій течії...

Юр повернувся до села, підібрав біля покинутої ферми металевого листа, скрутив з нього щось на зразок рупора й пірнув знову. Прилаштувати той пристрій виявилось чи не складніше, аніж зробити. Течія вивертала його з рук, тягла плавця за собою; Юр розлютився, знайшов на дні великого каменя і прикрутив його дротом до того імпровізованого земснаряду, — запрацювало.

"Рупор" перехоплював течію і скеровував струмінь води на пісок. Найманець згори оглянув картину — одразу за кінцем скрученого листа майже до самої поверхні піднімався каламутний струмінь. "Мало хто бачив згори смерч, торнадо... та ще й штучне...", — подумав він із задоволенням; відплив трохи вище за течією, за півгодини впіймав з десяток раків і про всяк випадок заховав мішок під берегом, на метровій глибині, та ще й прикрив очеретом.

Хтозна, чи можна тут раків ловити?

Земснаряд вирив півметрову канаву, Юр переставив його на дно, але далі справа пішла повільніше — почався тугий, добре злежаний ґрунт. Найманець вилаявся й почав розкидати його палицею, — це допомогло, та натомість гідрокостюм його геть виваляло грязюкою, на зубах рипів пісок, а маска стала відчутно терти лоба, — очевидно, теж через пісок. За півгодини робота та перестала йому подобатись, ще за годину найманець вже нерозбірливо лявся під водою, і лайка бульбашками повітря здійснювалась вгору, репалась і розчинялась у небі.

Сонце вже покотилось до обрію, коли канава заглибилася на метр.

Останні півметра Юр вже гріб землю руками, не шкодуючи рукавичок. Чорні вихори танули за його спиною, — важкий ґрунт осідав майже одразу, незважаючи на течію; ще за годину стало зовсім темно, і найманець злякався, що випадком зрушить трофей з місця і не помітить того; він пошкодував за ліхтариком, ще раз вилаявся й рушив додому.

— Приходив дільничний міліціонер, — стривожено сповістила його господиня. — Казав, щоб ти завтра був удома і показав йому документи...

— Добре, — неуважно кивнув Дізфайндер. — Але завтра мені обов'язково хочеться потрапити в плавні... Якщо зайде — скажи, післязавтра я точно буду.

"От сволота! Одного дня не дали... В принципі, якщо це воно, то завтра вранці я той мотлох витягну й до обіду зникну звідси... а якщо не воно?"

Тривожна думка не давала спати, він погладив рукою плече жінки, і та вдячно притиснулася до нього.

"Це ж останній раз я з нею...", — майнула думка, і Юр опустив руку трохи нижче, погладив груди — кінчики їхні негайно затужавіли, жінка задихала частіше й уривчасто. Дізфайндер дражнив її довго, аж поки вона сама не накинулася на нього, як тигриця, всілася згори, відкинула ковдру й почала вигинатися. Такою сміливою вона ще ніколи не була, і Юр аж очі заплющив, уявивши, що коїться все це не зараз, а багато, багато, багато років тому.

Мабуть, жінка теж відчула якусь тривогу, бо після всього, вже безсило притискаючись до його грудей, раптом зітхнула і прошепотіла:

— Я пам'ятатиму тебе все життя...

— І я теж...

Юр посміхнувся й подумав, що у його випадку це зовсім не обов'язково означає "дуже довго".

У нього залишалося півтори тисячі доларів. Спочатку найманець розподілив їх навпіл, потім подумав і відклав собі п'ятсот, а все інше поклав під мішечок з борошном в кухні. Його кімнату могли обшукати або ж навпаки — взагалі не зазирати до неї довгий час, а під борошном гроші знайдуться через день-два опісля його зникнення...

Непомітно спакувати всі речі виявилось чи не важче, бо малий прокинувся рано й весь час крутився в кімнаті, то розповідаючи щось своє — Юр слухав його неухважно або й взагалі не слухав, та хлопчина на те не зважав, — то щось розпитуючи, — Юр відповідав, але мав велику підозру, що не всі з його реплік правильні і до теми.

Молоко цього ранку було аж гарячим — а може, це просто повітря вже дихало морозом.

Виявилось, що це й справді так, — по краях спокійних проток та ковбаньок вже білили крижинки. Ще прозорі, тонесенькі, — Юр здригнувся, згадавши, як мороз, хуртовина та сніг беруть у полон цей край, і щоб дістатися до води, треба довбати півметровий шар криги, а в ополонці парує чорна вода...

Знахідка виявилася таки ж капсулою.

Товстий шар якоїсь слизоти вкривав її; Дізфайндер мало не порізав руки об шар мертвих скоюк. Колись стрімка і обтічна форма ледь вгадувалася під тією коростою.

Ніж допомагав слабо. Юр розлютився і шкрябонув щосили — і зненацька в слабкому, вже зимовому світлі зблиснув сірим метал.

"Боже ж мій, — промайнуло в голові найманця. — Десятки років... На самому початку космічної ери ця штука відокремилася від супутника-шпигуна, помилившись на якийсь десяток хвилин!.. Отак завжди — помилишся на якусь дрібницю — і впадеш за тисячі кілометрів від мети. Справжня реліквія..."

Дізфайндер потрусив знахідку біля вуха, — звісно, всередині колихалася вода, й від тендітного шару фотоемulsії, звичайно, не залишилось і сліду, а можливо, зогнили й самі плівки. На якусь мить Юр завагався — а чи не залишити цю штуку собі, просто як сувенір... й покинути цю роботу... й оселитися десь у тихому місці, з хорошою, лагідною жінкою...

Він струснув головою, і ці думки зникли.

Вибиратися назад селом було б небезпечно. Найманець покрутив GPS і з подивом виявив досить широку протоку, що вела просто до Дніпра.

— А я, дурень, все життя думав, що тут шляху немає... — пробурмотів він сам до себе, вплив на середину і нахабно ліг на спину.

"Неси мене, течія..."

Метрів за сто протока звузилася, обросла очеретом, потім пройшла погід густими — аж неба не видно — вербами (чи вільхами?), але так чи сяк, а маскували воду вони добряче.

Новий струмінь течії підхопив Дізфайндера і розвернув. Війнуло свіжістю й холодом, і вода стала відчутно жорсткішою.

Його несло просто на велику металеву аномалію.

— Тю, — прогув Юр у дихальну трубку, краєм ока поглядаючи на GPS. — Як же ж це...

Протока, виявляється, робила круту петлю і роздвоювалася, а крізь маскування з гілляк та дерев не пробився навіть Іконос.

За кілька хвилин Юр опинився просто над залізякою.

І не втерпів.

Помирати, вже вибравшись з-під броні, переживши падіння з десяти метрів, вже вбачаючи мерехтіння світла над головою було не те що важко, а просто неймовірно образливо.

Вантаж не розчавив Юрієві груди, він лише вдавив його у намул, притис і тримав. Маючи акваланг, хлопець спокійнісінько вигрібся б з піску або дочекався

допомоги... але ні того, ні іншого не можна було зробити за той десяток або два десятки секунд, що йому залишилися.

Він мало не завив з відчаю.

Пузир повітря проредся поміж зубів і нахабно поплив догори, до світла, до людей, до життя...

Груди рвалися на шматки.

— Не хочууу! — Юрій не зміг стримати істеричний рик, і перед очима попливли спочатку різнокольорові плями, потім поле зору зменшилося до вузького, наче танковий люк, тунелю, і десь попереду блиснуло сліпуче, але холодне світло.

— Нііі!!!

Жіноча постать, уся в білому, піднесла щось над головою.

— Ніііі!!! Не треба!!! Не мене!!!

"Щось" ворухнулося і повільно рушило назустріч.

— Я принесу замість себе тисячу інших! — спалахнуло десь на межі свідомості.

— Дві тисячі!

"Щось" зупинилося.

— Три! Три тисячі таких, як я!

Жінка зникла разом із косою; свіже, запашне весняне повітря ринуло в груди, сонце вдарило в очі, галас — у вуха...

Галас?

Великий натовп юрмився біля самої води, хтось щось кричав, трохи осторонь стояв Головний, втупившись у наручний годинник; з іншого боку обв'язували мотузкою тензометриста Володю, а той опинався й горлав, що на такій течії мотузка його лише втопить, бо неминуче зачепиться чи за коріння, чи за той чортів траханий у всі дірки танк...

— Хлопці, а що?.. — торкнув Юрій когось за плече. — А чого?..

— Та відчепись, — відмахнувся чоловік і підступив ще на крок до води, вліз ногою і панічно відскочив.

— Миколо, що це вони? — Юрій підійшов до водія. Той мало не стрибав у воду, хапався за голову й теж щось репетував.

— Та йди геть! — озригнувся, не озираючись, і продовжив своє заняття.

Юрій попитав ще кількох — усі не звертали на нього уваги, хто посилав, хто просто відгавкувався, аж ось раптом спостеріг на собі уважний погляд Головного — і знизав плечима.

Хтось простежив той погляд і втупився теж, за ним — ще один, потім — ще, і за хвилину Юрій відчував себе дуже незручно — наче під прицілом двох десятків стволів.

— Та чи ви показалися? — вже із злісною інтонацією рикнув він. — Чи давно не бачили?

— Та ось же він! — неголосно сказав хтось.

Натовп одноголосно зітхнув, вилаявся і поринув назустріч. Вираз облич співробітників не віщував нічого доброго, Юрій сторопіло озирнувся, а тоді й сам кинувся тікати.

Його загнали на мис і мало не натовкли пику.

— Отак налякати... — Головний тримався за серце і раз-по-раз повторював одну й ту ж фразу: — Отак налякати...

Володя таки пірнув, зачепив буксирні троси; амфібії запрягли цугом, заревли могутні дизелі, все навколо затягло сизим смердючим димом — і за кілька хвилин з-під води показалися розлючені палаючі очі.

Вода позамикала всі перемикачі, і на танку світилися фари.

Як тільки верхня половина корпусу вийшла з води, ревнула могутня танкова сирена. Хтось засміявся, хтось зітхнув полегшено — "хух... не посадять... з посади не знімуть...", хтось кивнув Юрієві — мовляв, ти все одно мокрий, залізь та вимкни.

— Та я до нього тепер і близько не підійду! — сплюнув той і стиснув кулаки. — А де, до речі, Микола? Маю до його пика нагальну справу...

Микола заліз у амфібію і замкнувся зсередини.

— Контрольний вантаж одірвався, — похитав головою Володя. — Поруч валяється. Як, шефе, підніmemo і його?

— Та ну, до біса! — Головний все ще тримався за серце. — Нам у цеху за півгодини десять таких зварять. Поїхали звідси, й бачити більше цього місця не хочу! До речі...

Він раптом прийняв руку й обвів поглядом натовп:

— Я сподіваюся, всі розуміють, що все, що тут сталося, підпадає під "цілком таємно"?..

Хоч як це дивно, стрімка течія не занесла піском гору заліза й не вирила під ним ями. Юр обережно зробив коло навкруг — залізо мало вигляд абсолютно мертвої, нерухомої маси... але все ж він не зміг змусити себе наблизитись.

Лише в одному місці, якраз попід іржавою привареною смугою, у піску темнів виямок — розміром приблизно з груди людини.

Дізфайндер здригнувся й махнув ластами так, що вилетів би з води по коліна, якби не вантажі та капсула.

Гідрокостюм він запакував у чорний поліетиленовий пакет, доклав туди ж пару каменюк і потопив у Дніпрі, під урвистим берегом, просто під могутньою вербою — вона наче схилилася над річкою, щоб напитись.

У разі потреби все те можна було б відшукати — але Юр сподівався, що такої потреби не виникне.

Він вийшов просто до автобусної зупинки й за півгодини був на залізничному вокзалі, за день — у Львові, іще за добу — у Німеччині.

Клієнт розплатився з ним чесно і вчасно — точно за угодою.

